

SR  
10, 219

Attamen vel ipse exterior Deiparae ornatus satis est luculentus, atque ipsi propemodum interiori comparandus. Ipsa enim fermentum est formae nostrae; radix eius verae vitis, cuius nos extitimus palmites, pares facti in baptismatis germine, quod est reconciliationis Dei cum hominibus complementum. Idcirco canebant angeli: *Gloria in excelsis Deo, et in terra pax, inter homines bona voluntas*.<sup>1</sup> Debet igitur Virginis commemoratio nostros animos excitare, reputantes in quanto quamque inconciliabili odio fuerimus, et ad qualem quantamque pacem atque concordiam per eius intercessionem vocati. Quid ni vero omnes ita nos gerimus \* vivimusque, uti par est decetque gloriam Dei incarnati, qui tanta nos caritate dignatus est?

1536

\*220

Vobis item, qui a me edocti, Deiparam sanctum illud sanctorum esse, quod post alterum velum iacet, cupiditate incensi estis, ut eius antierius tabernaculum, id est sacra eius aedes, additis columnis amplificetur; vobis, inquam, quid aliud superest, nisi ut efficaci voluntate manuque rem aggrediamini, captoque ab Israehelitis exemplo, copiosa dona offeratis?

## S. CAESARIUS Arelatensis (470/471 † 542)

SERMONES <sup>2</sup>PL  
39, 1800

Sermo 28, 2. [...] Sicut enim uva illa Christum Deum figuravit; ita et terra repromissionis, in qua natus est, sanctae Mariae videtur imaginem praetulisse. In ipsa enim impletum est illud quod scriptum est, *Veritas de terra orta est*.<sup>3</sup> Quomodo autem beata Maria non fuit terra repromissionis, quae per prophetam multo ante promissa est? Nam per beatum Isaiam Dominus eam ante multa annorum spatia repromisit; sic enim ait: *Ecce virgo in utero concipiet, et pariet filium*.<sup>4</sup>

1537

PL  
39, 2195

Sermo 244, 1. [...] Credite et in Iesum Christum Filium eius unicum Dominum nostrum. Credite eum conceptum esse de Spiritu sancto, et natum ex Maria virgine, quae virgo ante partum, et virgo post partum semper fuit, et absque contagione vel macula peccati perduravit.<sup>5</sup>

1538

PL  
39, 2327

Sermo 303, 7. [...] Virgines ergo cogitantes Mariam, viduae

1539

<sup>1</sup> Lc. II, 14.<sup>2</sup> Exstant in App. operum S. Augustini, PL 39. Vide alios locos Caesarii nn. 903, 929, 950, 955, 956, 985, 987.<sup>3</sup> Ps. LXXXIV, 12.<sup>4</sup> Isa. VII, 14; CCL CIII, 444.<sup>5</sup> CCL CIII, 51.

Annam, maritatae vero Susannam, imitentur illarum castitatem in hoc saeculo, ut illis sociari mereantur in aeternum. Bonae enim virgines, quae non solum corpore, sed etiam corde et lingua virgines esse voluerint, sanctae Mariae cum reliquo exercitu virginum sociantur.<sup>1</sup>

1540

Sermo *Morin* 106, 6. [...] Videamus autem quae terra sit, de qua fluere lac et mel Scriptura testatur. Si enim Iudaeam dixeris, nemo adhuc umquam de petra mel et lac de terra fluere meminit; sed terram, de qua lac et mel fluere dixit, Christi carnem debemus accipere, de cuius doctrina dicere possumus: *Quam dulcia faucibus meis eloquia tua, domine! Super mel et favum ori meo.*<sup>2</sup> Ipsa est caro Christi, quae secundum legem ex uberi terra, id est, ex carne virginis procreata est, sicut apostolus ait: *Factus ex muliere, factus sub lege.*<sup>3</sup>

PLS  
IV, 356

## HOMILIAE

1541

Hom. III.<sup>4</sup> [...] Ecce nunc peregrinantibus naturae legibus, innumerae per omnem terram multitudines de solo sinu fontis tanquam partu virginis procreantur. Gaudeat Christi Ecclesia, quae ad similitudinem beatae Mariae sancto Spiritu operante ditatur, et mater divinae prolis efficitur. Cesset ergo infidelium caecus error asserere, quod femina quae sine viro filium potuit parere, virgo non potuit permanere. Ecce quantos et quantorum fratres sub una nocte nobis edidit fecunda de sinu integritatis Ecclesia mater et sponsa. Mirabaris paulo ante de incorruptione nascentem hominem: mirare nunc, quod non minus novum est, etiam renascentem. Conferamus si placet has duas matres, et utriusque generatio fidem nostram in alterutra corroborabit. Mariam secreto implevit illapsu sancti Spiritus obumbratio, et Ecclesiam in fonte benedicto sancti Spiritus maritavit infusio. Maria filium sine peccato genuit, et Ecclesia in his quos generavit peccata consumpsit. Per Mariam natum est quod in principio erat, per Ecclesiam renatum quod in principio perierat. Illa plurimis generavit, haec populos. Illa, ut novimus, virgo permanens semel peperit filium, haec semper parit per virginem sponsum. Quod ergo putabas a saeculis singulare miraculum, iam munus annuum recognosce.

PL  
67, 1048

<sup>1</sup> CCL CIII, 35.

<sup>2</sup> Ps. CXVIII, 103.

<sup>3</sup> Gal. IV, 4; CCL CIII, 442-443.

<sup>4</sup> Legitur etiam in Coll. *Eusebii Gallicani*, hom. 15 (cf. PLS IV, 239 et III, 547; Lau 136; CCL CIV, 970).

● PLS IV, 534, 538.

■ PL 67, 1079, 1170, 1171, 1174, 1177, 1200, 1226, 1231, 1243, 1245, 1246.

● CYPRIANUS Ep. Telonensis (saec. VI): PLS IV, 599, 600.